

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010.

Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 30. jūnijā

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Jānis Neimanis, tiesneši Mārtiņš Mīts un Juris Juriss, kolēģijas sēdē izskatījusi [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzējs) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 96/2025),

konstatēja:

1. No pieteikuma izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs lūdz Satversmes tiesu:
 - 1.1. atzīt Administratīvās atbildības likuma 245. panta sesto daļu (turpmāk – apstrīdētā norma) par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 92. pantam;
 - 1.2. uzlikt likumdevējam par pienākumu novērst tiesisko nenoteiktību un nodrošināt iespēju pārsūdzēt apelācijas tiesvedības ierosināšanas atteikumu.
2. Apstrīdētā norma nosaka: „Ja apgabaltiesas tiesneši vienbalsīgi atzīst, ka pastāv kāds no šā likuma 189. pantā minētajiem apstākļiem vai nepastāv neviens no šā likuma 244. pantā minētajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem, viņi pieņem lēmumu par atteikšanos ierosināt apelācijas tiesvedību. Lēmumu sastāda rezolūcijas veidā, norādot tiesnešus, kuri pieņēma lēmumu un lēmuma motīvus.”
3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemtā pieteikuma pamata lieta ir ierosināma, kolēģija izvērtē, vai:
 - 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;

- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikums nav iesniegts par jau izspriestu prasījumu;
- 5) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības ir mainījies salīdzinājumā ar iepriekš iesniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes 85. pantu Satversmes tiesa savas kompetences ietvaros izskata lietas par likumu atbilstību Satversmei, kā arī citas ar likumu tās kompetencē nodotās lietas. Satversmes tiesas likuma 16. pantā ir izsmeļoši uzskaitītas Satversmes tiesā izskatāmās lietas.

Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punkts paredz, ka Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta Administratīvās atbildības likuma normas atbilstība Satversmei. Līdz ar to šā lēmuma 1.1. apakšpunktā norādītais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

Savukārt šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādītais prasījums uzlikt likumdevējam par pienākumu novērst tiesisko nenoteiktību un nodrošināt iespēju pārsūdzēt apelācijas tiesvedības ierosināšanas atteikumu ir saistīts ar 1.1. apakšpunktā ietverto prasījumu un pēc būtības nevar tikt vērtēts atrauti no tā.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā.

No pieteikuma un tam pievienotajiem dokumentiem izriet, ka Pieteikuma iesniedzējs saukts pie administratīvās atbildības un viņam uzlikts naudas sods. Administratīvā pārkāpuma lieta izskatīta iestādē un tiesā. Vidzemes apgabaltiesa, pamatojoties uz apstrīdēto normu, atteikusies ierosināt apelācijas tiesvedību pēc viņa apelācijas sūdzības par pirmās instances tiesas spriedumu.

Pieteikuma iesniedzējs norāda, ka apstrīdētā norma nepamatoti ierobežo viņam piekļuvi tiesu varai un nenodrošina iesniegtās apelācijas sūdzības izskatīšanu pēc būtības apelācijas instances tiesā. Tādējādi esot aizskartas viņam Satversmes 92. pantā ietvertās pamattiesības.

Līdz ar to Pieteikuma iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likuma 18. un 19.² pantā noteiktās prasības.

6. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 19.² panta otro daļu persona ir tiesīga iesniegt konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai vienīgi tad, ja viņa ir izmantojusi visas iespējas aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem vai arī ja personai šādu iespēju nav.

Vidzemes apgabaltiesas lēmums, ar kuru atteikts ierosināt apelācijas tiesvedību pēc Pieteikuma iesniedzēja apelācijas sūdzības, atbilstoši Administratīvās atbildības likuma 247. panta otrajai daļai nav pārsūdzams. Tātad viņam nav iespēju aizstāvēt savas tiesības ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem.

Satversmes tiesas likuma 19.² panta ceturtās daļas otrais teikums nosaka: „Ja nav iespēju Satversmē noteiktās pamattiesības aizstāvēt ar vispārējiem tiesību aizsardzības līdzekļiem, konstitucionālo sūdzību (pieteikumu) Satversmes tiesai var iesniegt sešu mēnešu laikā no pamattiesību aizskāruma brīža.”

Konkrētajā gadījumā termiņš pieteikuma iesniegšanai skaitāms no Vidzemes apgabaltiesas lēmuma spēkā stāšanās dienas, proti, no [datums]. Pieteikums Satversmes tiesā iesniegts 2025. gada 30. maijā. Tādējādi termiņš konstitucionālās sūdzības iesniegšanai ir ievērots.

Līdz ar to pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta otrās daļas un ceturtās daļas otrā teikuma prasībām.

7. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punktu pieteikumā jānorāda juridiskais pamatojums. Tas ietver juridisko argumentāciju, kas pamato apstrīdētās normas neatbilstību augstāka juridiska spēka tiesību normai.

Pieteikuma iesniedzējs norāda ka, apstrīdētā norma pārkāpj viņa tiesības uz efektīvu tiesas aizsardzību un liedz pārsūdzēt apgabaltiesas atteikumu ierosināt apelācijas tiesvedību pat tādā gadījumā, kad atteikums ir acīmredzami nepamatots.

Satversmes tiesa atzinusi, ka valsts pienākums nodrošināt tiesības uz tiesas pieejamību administratīvo pārkāpumu lietās izpaužas tādējādi, ka personai jābūt nodrošinātām tiesībām uz pārsūdzību vismaz vienā instancē. Tiesības uz pārsūdzību ir nodrošinātas arī tad, ja personai vispirms jāvērsas tiesā ar lūgumu izskatīt tās iesniegto apelācijas sūdzību, neatkarīgi no tā, vai pēc iesniegtās apelācijas sūdzības apelācijas tiesvedība tiks uzsākta vai ne (*sk. Satversmes tiesas 2018. gada 15. marta sprieduma lietā Nr. 2017-16-01 14.1. punktu*). Regulējums, kas paredz augstākas instances tiesai iespēju atteikties ierosināt tiesvedību, nodrošina tiesas darbības efektivitāti, dodot iespēju novirzīt resursus citu lietu

izskatīšanai (*sal. sk. Satversmes tiesas 2013. gada 21. oktobra sprieduma lietā Nr. 2013-02-01 10. punktu*).

Ņemot vērā minēto Satversmes tiesas judikatūru, pieteikumā nav sniegts juridiskais pamatojums tam, ka personai Satversmes 92. pantā noteiktās tiesības prasa apelācijas tiesvedības ierosināšanu pat tādos gadījumos, kad nepastāv neviens no apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem. Proti, Pieteikuma iesniedzējs nav pamatojis, ka no Satversmes 92. panta izrietētu likumdevēja pienākums nodrošināt to, ka visas administratīvo pārkāpumu lietas būtu izskatāmas pēc būtības apelācijas instances tiesā.

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 18. panta pirmās daļas 4. punkta prasībām.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

atteikties ierosināt lietu pēc [..] pieteikuma (pieteikums Nr. 96/2025).

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Jānis Neimanis